

C30 – OND4

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

13 oktober 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het budget navorming in het basisonderwijs	1
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vervuilde lucht in klaslokalen	
Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ventilatie in schoolgebouwen	3
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke over het ontbreken van een opleidingsschip voor de Hogere Zeevaartschool	5
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de inschakeling van ervaringsdeskundigen in het kader van de armoedebestrijding en betalingsmoeilijkheden rond schoolfacturen	7
Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de onderwijstaal in het hoger onderwijs	9

Voorzitter: Mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het budget navorming in het basisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de beleidsnota Onderwijs beschouwt permanente professionalisering terecht als een onderdeel van het lerarenberoep. Leraren moeten zich constant bijscholen, en de onderwijssector, scholen en koepelorganisaties moeten hen hierin ondersteunen en motiveren. Ook van de overheid kunnen we verwachten dat ze leerkrachten motiveert en ondersteunt om zich bij te scholen. Permanente professionalisering houdt uiteraard meer in dan nascholing, maar het is wel een noodzakelijk en belangrijk deel ervan.

Voor navorming voor het basisonderwijs is voor 2005 in een bedrag voorzien van 4.314.000 euro. Hoeveel middelen betekent dit per organieke betrekking? Werd getoetst of dit budget per betrekking toereikend is, rekening houdend met de kostprijs van nascholing? Acht u het wenselijk dat er in het onderwijs een derdebetalersregeling wordt uitgewerkt voor opleidingen, noodzakelijk voor de nascholing van leerkrachten, in het bijzonder voor opleidingen die worden aangeboden door het hoger onderwijs? Opleidingscheques kunnen nascholing helpen betalen, maar er zijn een aantal instellingen die de cheques niet aanvaarden. Hoe wilt u dit probleem aanpakken? Via welke instrumenten wilt u nascholing en permanente professionalisering van leerkrachten stimuleren en faciliteren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het bedrag van 4.314.000 euro komt, omgerekend per betrekking in het basisonderwijs, neer op 86,95 euro. In het decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing van 16 april 1996 is een groeipad

opgenomen dat in een grote stijging van de middelen voor nascholing voorzag. In 1996 ging het om 1,091 miljoen euro, in 1997 om 2,826 miljoen en in 2005 om 4,314 miljoen euro. In de schriftelijke versie van mijn antwoord vindt u een tabel terug met alle bedragen van alle jaren. In vergelijking met 1997 is het bedrag per betrekking gestegen met 22,57 euro, wat een substantiële stijging is.

De schoolbesturen moeten het hun toegekende nascholingsbudget volgens eigen inzichten aanwenden. Ze moeten hiervoor wel een met de personeelsafvaardiging afgesproken nascholingsplan opstellen. Er is een enorme variëteit in de mogelijkheden en in de prijs van de opleidingen, zodat het zeer moeilijk is om in het algemeen vast te stellen of dit bedrag per ambt volstaat. Ieder schoolbestuur zal de afweging moeten maken tussen ofwel veel personeelsleden opleidingen laten volgen, ofwel een aantal personeelsleden een beperkt aantal duurdere nascholingscursussen laten volgen. Scholen kunnen daarenboven vanuit hun algemene werkingsmiddelen de nascholingsgelden aanvullen.

Het door het departement Onderwijs ter beschikking gestelde nascholingsbudget is gekleurd geld. Om scholen en hun besturen ertoe te bewegen dit budget voor zijn doelstelling te gebruiken, werd decretaal bepaald dat het nascholingsgeld hoogstens 2 jaar overdraagbaar is. Een schoolbestuur dat dit niet doet, moet deze middelen terugbetalen en kan daarbovenop een bijkomende sanctie krijgen. In het basisonderwijs worden er door de verificatiediensten van het departement Onderwijs inderdaad jaarlijks terugvorderingen gedaan van nascholingsgeld, op basis van een controle van de aanwending van deze specifieke gelden. Sancties zijn er evenwel nog nooit toegepast.

We kunnen daaruit concluderen dat de basisscholen nog moeten groeien in het maken en uitvoeren van nascholingsplannen. Er bestaat nochtans een zeer ruim aanbod van degelijke nascholing.

Ik ben geen voorstander van het invoeren van een derdebetalerssysteem voor de nascholingsmiddelen. De schoolbesturen krijgen hun nascholingsgelden rechtstreeks en beslissen autonoom over de manier

waarop ze hun middelen aanwenden. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk genoeg om de hun toegekende middelen zinvol aan te wenden. In het huidige systeem wordt het budget op een evenredige manier verdeeld over alle scholen, namelijk op basis van het aantal teamleden. Geldt in een derdebetalerssysteem met hetzelfde gesloten budget het principe van 'wie eerst komt, eerst maalt', of moet er dan per schoolbestuur of per personeelslid worden bijgehouden wie al voor hoeveel euro nascholingsmiddelen heeft opgebruikt? Zo'n systeem zou bijkomende administratieve planlast veroorzaken voor het departement, de scholen en de personeelsleden.

Alleen bij een erkende opleidingsverstrekker kan men een opleiding volgen met een opleidingscheque. Deze erkende opleidingsverstrekkers moeten de opleidingscheque aanvaarden. Bij niet-erkende opleidingsverstrekkers kan men uiteraard geen gebruik maken van de cheques. Een opleidingsverstrekker kan een aanvraag tot erkenning indienen via de VDAB. Het zijn dus de opleidingscentra die zelf kunnen beslissen of ze een aanvraag indienen. Schoolbesturen komen niet in aanmerking voor opleidingscheques voor werkgevers.

In mijn beleidsnota ga ik uitgebreid in op de mogelijkheden tot verdere professionalisering van personeelsleden na hun initiële opleiding. Het is van groot belang dat scholen op eigen initiatief op zoek kunnen gaan naar de ondersteuning die ze denken nodig te hebben vanuit hun eigen situatie en mogelijkheden. De behoeften van scholen zijn immers divers. Door het vraaggestuurd karakter van nascholing beschikken scholen over een krachtig instrument om ondersteuning te zoeken voor de noden die ze hebben.

Het is belangrijk dat scholen een consequent nascholingsbeleid voeren en die organisaties aanspreken die hen de meest aangewezen ondersteuning kunnen bieden. Toch weten scholen niet altijd goed welke ondersteuning ze exact nodig hebben, en waar ze die precies kunnen vinden. Scholen verschillen inderdaad inzake beleidsvoerend vermogen. Sommige scholen hebben quasi geen ondersteuning nodig, andere zijn nog niet zo ver in hun ontwikkelingsproces. De huidige ondersteuning is overigens niet altijd transparant. Er zijn grote verschillen tussen scholen inzake kwaliteitszorg en inzake competenties om daarmee om te gaan.

De ondersteuning en begeleiding zal dan ook altijd deels onafhankelijk van de vragen van de scholen

moeten verlopen omdat de schoolbesturen daar – volkomen terecht – ook een belangrijk instrument in zien om het eigen pedagogische project verder te ontwikkelen, en de identiteit van het behoren tot een onderwijsnet te onderbouwen. In dit kader wordt, naast het nascholingsgeld voor de afzonderlijke schoolbesturen, aan de koepelorganisaties ook gekleurd nascholingsgeld gegeven. Hun pedagogische begeleidingsdiensten en nascholingscentra kunnen op basis hiervan ook aanbodgestuurde nascholing organiseren.

De overheid wil scholen ook blijvend sensibiliseren en ondersteunen om te werken aan onderwijsinnovaties en specifieke beleidsprioriteiten. Een goede mix van aanbod- en vraagsturing in de begeleiding en ondersteuning van scholen is daarom nodig.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog twee concrete vragen. U zegt dat er terugvorderingen zijn gebeurd na twee jaar. Worden die middelen dan toegekend aan scholen die middelen tekortkomen? Ik ken scholen die tot drie keer meer middelen uitgeven dan ze ontvangen.

Kunnen scholen zelf worden erkend als een opleidingsinstelling waar opleidingen kunnen worden gevolgd met een opleidingscheque? Op die manier zouden scholen extra middelen genereren die ze dan kunnen gebruiken voor andere dingen.

Minister Frank Vandenbroucke: Op uw eerste vraag kan ik niet met zekerheid antwoorden. Dit zou een variabel begrotingskrediet vergen, en ik denk niet dat dit het geval is.

Een onderwijsinstelling kan zich aandienen als een erkend opleider. In het volwassenenonderwijs bijvoorbeeld is het gebruik van opleidingscheques een courante praktijk. Het volwassenenonderwijs is onrechtstreeks een belangrijke beneficiant van opleidingscheques. Het lijkt op zich denkbaar dat een school een opleiding organiseert en daarvoor een erkenning als opleider krijgt. Het gaat natuurlijk wel over een opleiding voor leerkrachten. Dit vereist dat een aanbieder zich bevindt in de sfeer van het volwassenenonderwijs, hogeschool of universiteit. Mijns inziens is een school uit het leerplichtonderwijs geen evidente aanbodverstrekker. Het behoort bovendien ook niet tot de opdracht. Ik heb er dan ook mijn

twijfels over. Ook het volwassenenonderwijs is niet zomaar bij machte om plotseling postinitiële lerarenopleidingen te verzorgen. Ik twijfel dan ook aan het realiteitsgehalte van uw voorstel.

Ik begrijp dat u zoekt naar een manier om de opleidingscheques beter te verzilveren. Ik moet daarover nadenken. Er rijst een bredere vraag over hoe we vraaggestuurd, dus op basis van behoeften, zowel bedrijven als instellingen kunnen stimuleren om opleidingen te geven aan werknemers. Minister Moerman heeft het systeem van de opleidingscheques opnieuw bekeken en vertaald in onder meer de ondernemersportefeuille. Scholen zijn daar inderdaad niet bij. Ik ben bereid om daarover na te denken, maar het is geen evidente zaak.

Het verrast me wel dat er blijkbaar grote verschillen zijn in het gebruik van de opleidingsgelden. We hebben veeleer het gevoel dat nogal wat scholen die niet volledig benutten. Als u scholen kent die tot drie keer meer geld gebruiken, dan zou ik die gegevens graag krijgen. Dan kan ik dit laten onderzoeken.

Mevrouw Cathy Berx: Ik zal ze u per e-mail overmaken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de vervuilde lucht in klaslokalen

Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ventilatie in schoolgebouwen

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de voorzitter, in de Artsenkrant las ik dat de lucht in klaslokalen vaak sterk vervuild is. Verschillende studies in Frankrijk hebben aangetoond dat er meer CO₂ aanwezig is in klassen met ramen met dubbele beglazing dan in oude klassen met enkele beglazing.

Daarnaast is aldehyde, een stof die leidt tot een verhoogd risico op kanker, overal aanwezig. De aldehydeconcentraties zijn hoger in kleine klassen, in klassen zonder rechtstreekse uitgang naar buiten en in klassen waar de ramen minder dan vier uur per dag open staan. Ook formaldehyde, een stof die vooral aanwezig is in meubels en infrastructuur, is kankerverwekkend als die in te hoge waarden voorkomt. De Europese norm voor formaldehyde wordt in klaslokalen vaak overschreden.

In Vlaanderen bestaan er, in tegenstelling tot Wallonië, geen normen voor de verluchting van schoollokalen. De Vlaamse Confederatie Bouw (VCB) beweert dat de oorzaak van het probleem niet te maken heeft met goede isolatie, maar wel met het feit dat klaslokalen niet continu geventileerd worden. Volgens de heer Dillen, directeur-generaal van de VCB, volstaat het niet om de ramen van de klaslokalen te openen tijdens de speeltijd. Zodra de leerlingen weer in de klas zijn, stijgt de uitstoot van CO₂ snel door de ademhaling van de kinderen.

Mijnheer de minister, hebt u reeds initiatieven genomen om, eventueel samen met uw collega van Leefmilieu en Energie, normen op te stellen voor de verluchting van klaslokalen? Zult u bij de geplande inhaaloperatie voor de scholenbouw, voldoende middelen vrijmaken voor een systeem van continue ventilatie?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer de minister, collega's, de Artsenkrant heeft inderdaad bericht over dit probleem. Een en ander heeft ook in andere Vlaamse dagbladen aanleiding gegeven tot artikels die aangeven dat er een probleem is.

Men baseert zich op onderzoek in Frankrijk waar steekproeven werden gehouden. Het is echter niet omdat er in Frankrijk problemen zijn, dat dit in Vlaanderen ook het geval is. In Nederland zijn er echter gelijkaardige vaststellingen gedaan. Onderzoek van vorig jaar wees uit dat in tachtig tot honderd procent van de klaslokalen in lagere scholen te hoge CO₂-concentraties zijn vastgesteld. Ook in Vlaanderen is er occasioneel onderzoek verricht door de VCB en het De Nayerinstituut in Sint-Katelijne-Waver. Er is vastgesteld dat de drempelwaarden voor CO₂-concentraties snel worden overschreden.

Het is belangrijk om te weten hoe het precies is gesteld met de luchtkwaliteit of het binnenmilieu in Vlaamse klaslokalen, niet alleen omwille van de gezondheidsrisico's, maar ook omdat er een verband is met de leerprestaties van de leerlingen. Scandinavisch en Amerikaans onderzoek toonden aan dat er een direct verband bestaat tussen de gemeten CO₂-concentraties en de leerprestaties van leerlingen. Hoe hoger de CO₂-concentratie, hoe slechter de kinderen presteerden. Hoge CO₂-concentraties zijn het gevolg van te weinig ventilatie.

Frans onderzoek toonde dan weer aan dat het probleem van hogere CO₂-concentraties zich net voor doet in nieuwere klaslokalen met dubbele beglazing en minder in verouderde lokalen met enkel glas. Aangezien de stijgende brandstofprijzen de scholen ervan zullen weerhouden om regelmatig de ramen van klaslokalen open te zetten, is een efficiënt ventilatiesysteem essentieel om een goede luchtkwaliteit te waarborgen.

De Vlaamse Regering heeft op 24 september aangekondigd dat er 10 miljoen euro zal worden vrijgemaakt om scholen en andere gebouwen energiezuinig te maken, bijvoorbeeld via het plaatsen van dubbele beglazing. Om nieuwe problemen te vermijden, zou dat geld ook kunnen worden aangewend om ventilatiesystemen te installeren, voornamelijk in oudere schoolgebouwen. De energieprestatieregelgeving die op 1 januari 2006 van kracht wordt, verplicht trouwens het plaatsen van ventilatiesystemen in nieuw te bouwen of te verbouwen scholen. Dat probleem wordt op die manier gedeeltelijk opgelost.

De Artsenkrant stelde ook dat er geen normen bestaan in Vlaanderen, maar dat klopt niet. In 2004 vaardigde de Vlaamse Regering een besluit uit houdende maatregelen tot bestrijding van de gezondheidsrisico's door verontreiniging van het binnenmilieu. Hierin staan richtwaarden voor een aanvaardbaar risico en interventiewaarden die aangeven wanneer moet worden ingegrepen. Het besluit stelt de beheerders van gebouwen verantwoordelijk voor gezondheidsrisico's. De beheerder of de gebruiker kan een onderzoek aanvragen bij een vermoeden van gezondheidsrisico's.

Scholen dragen een grote verantwoordelijkheid, maar zijn misschien niet altijd op de hoogte van maatregelen die het probleem van de verluchting kunnen verhelpen. Momenteel bereiden de Vlaamse gezondheidsinspectie en de medische milieudeskundigen van

de LOGO's een proefproject voor inzake milieu en gezondheid op school. Dit zal scholen beter informeren over het belang van een gezond binnenmilieu en over het bevorderen van de kwaliteit ervan.

Het is een zeer positief initiatief. Vermits het om een proefproject gaat, leid ik er echter uit af dat het de eerste maal is dat scholen informatie over dit probleem krijgen. Ik heb ook vragen over de timing van het project. Het ventilatieprobleem is immers pranger tijdens de wintermaanden.

Is er in België of Vlaanderen al onderzoek uitgevoerd over de binnenlucht in scholen, zoals in Frankrijk en Nederland al is gebeurd? Bestaan er betrouwbare gegevens? Wat tonen die aan? Is het zo dat de binnenlucht in de klassen alleen wordt gecontroleerd als men vermoedt dat er een gezondheidsrisico bestaat? Hoeveel onderzoeken zijn er de jongste jaren uitgevoerd? In hoeveel gevallen was er sprake van een risico? Tot welke maatregelen heeft dat aanleiding gegeven?

De energieprestatieregelgeving verplicht de aanwezigheid van een ventilatiesysteem voor nieuwe of gerenoveerde gebouwen waarvan de vergunning na 1 januari 2006 zal worden aangevraagd. Hoe zit het met de andere schoolgebouwen? Zullen zij met middelen voor het energiezuinig maken van scholen worden gestimuleerd om moderne ventilatiesystemen te installeren? Hoeveel scholen zijn er nu al uitgerust met zo'n ventilatiesysteem? Weet de minister in hoeverre scholen gebruikmaken van de informatiemogelijkheden over ventilatie en binnenmilieu die door de LOGO's worden aangeboden?

Wil de overheid met het proefproject inzake milieu en gezondheid dat wordt voorbereid door de LOGO's, alle scholen te bereiken, of betreft het een vrij aanbod? Is er reeds zicht op de timing van het project?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De heren Huybrechts en Vandenbroucke zijn terecht bezorgd over de leefkwaliteit in schoolgebouwen. Vragen over de kwaliteit van de binnenlucht, de eventuele onderzoeken en metingen en de resultaten ervan zouden evenwel best worden gesteld aan mijn collega's die bevoegd zijn voor volksgezondheid en milieu. Hoewel het niet rechtstreeks tot mijn bevoegdheden behoort, kan ik u toch meedelen dat Vlaanderen, in tegenstelling tot

wat onlangs in de pers is verschenen naar aanleiding van een foutieve boodschap in de Artsenkrant van 27 september 2005, wel degelijk normen heeft om kinderen en leerkrachten te beschermen tegen de slechte luchtkwaliteit in klaslokalen.

Het is niet correct dat goede isolatie leidt tot een slechte luchtkwaliteit. Goede isolatie is belangrijk om de energieverliezen te beperken. Om een goede luchtkwaliteit te verzekeren, moet er voldoende worden geventileerd. Kinderen en leerkrachten moeten uiteraard in gezonde klassen kunnen leven en werken. Naast de luchtkwaliteit zijn ook de temperatuur en het visuele en akoestische comfort belangrijk voor een goede gezondheid. Het belang van een gezonde binnenomgeving kan inderdaad niet genoeg worden onderstreept.

De Vlaamse Regering heeft daarom in 2004 al maatregelen genomen om gezondheidsbedreigingen in de binnenomgeving te voorkomen en aan te pakken. Deze maatregelen betreffen zowel woningen als publiek toegankelijke gebouwen zoals scholen en kinderdagverblijven. Deze maatregelen zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering houdende maatregelen tot bestrijding van de gezondheidsrisico's door verontreiniging van het binnenmilieu. Het besluit is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 oktober 2004.

De administratie Gezondheidszorg meldt mij dat er voor de verschillende gezondheidsrisico's richtwaarden zijn bepaald die aangeven wanneer een risico aanvaardbaar is, en interventiewaarden die bepalen wanneer het nodig is om in te grijpen. Overschrijdingen van de interventiewaarden zijn meestal accedenteel. In het departement WVC van de administratie Gezondheidszorg wordt inderdaad een proefproject voorbereid inzake milieu en gezondheid. Daarbij zal de Vlaamse gezondheidsinspectie scholen informatie geven over het belang van een gezond binnenmilieu en over de wijze waarop ze de kwaliteit van het leefmilieu in het klaslokaal kunnen bevorderen.

Voor de bouw en renovatie van schoolgebouwen waarvan de vergunning na 1 januari 2006 wordt aangevraagd, gelden de ventilatie-eisen die zijn opgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen. Het spreekt voor zich dat elementen zoals milieu en gezondheid, naast rationeel energiegebruik, financieerbaar of subsidieerbaar zijn, zowel bij nieuw-

bouw als bij renovatie van bestaande scholen. Vanaf 2006 heb ik overigens in de onderwijsbegroting jaarlijks in extra kredieten voorzien voor scholenbouw. Daarbij zullen we bijzondere aandacht besteden aan architectuur, kostenefficiëntie en ecologie.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Ik dank de minister voor zijn antwoord. We hopen dat de problemen met vervuilde lucht in klaslokalen zo vlug mogelijk worden opgelost.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke over het ontbreken van een opleidingschip voor de Hogere Zeevaartschool

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: De Zeevaartschool in Antwerpen heeft een lange traditie in het zeevaartonderwijs en richt een gespecialiseerde opleiding in die toegang verleent tot een bij uitstek internationale carrière. Ze biedt de studenten twee hooggespecialiseerde opleidingen aan: nautische wetenschappen en scheepswerktuigkunde, telkens in twee talen, het Nederlands en het Frans. De kosten van de opleiding, ook de Franstalige, worden aangerekend op de begroting van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Het voordeel is wel dat de Vlaamse Gemeenschap autonoom kan beslissen over het opleidingsprogramma.

De Zeevaartschool groeit. Dat is uniek in Europa. In Frankrijk en Nederland worden de opleidingen bijvoorbeeld geherstructureerd. De Zeevaartschool kan voor het nieuwe academiejaar opnieuw een recordaantal inschrijvingen noteren. Vorig jaar werden in de afdeling Nautische Wetenschappen 84 nieuwe studenten geteld; dit jaar waren er 120 nieuwe inschrijvingen. In de afdeling Scheepswerktuigkunde verdubbelde het aantal inschrijvingen: vorig jaar 22, nu 45. De verklaring voor de stijging is deels te vinden in de herinvlagging van de Belgische vloot. Sinds juli 2003 is er opnieuw een Belgisch scheepsregister. Verder heeft de Zeevaartschool met succes promotie gevoerd op de middelbare scholen. Men slaagde erin

een correct beeld te geven van de loopbaan op het schip en aan wal.

Volgens kapitein Blondé, algemeen directeur van de Zeevaartschool, duurt een maritieme carrière tien tot vijftien jaar. Om zich maximaal op deze carrière voor te bereiden volgen de studenten ieder jaar stages op zee. Tijdens deze stages wordt de theoretische kennis in de praktijk gebracht volgens een internationaal goedgekeurd opleidingshandboek, het Cadet Training Record Book. Dankzij deze stages worden zij vertrouwd gemaakt met hun toekomstige werkomstandigheden, zowel op professioneel als op sociaal vlak. Bovendien is een van de voorwaarden om opgenomen te worden in de zogenaamde White list dat een aspirant-officier na zijn vierjarige opleiding twaalf maanden vaartijd achter de rug heeft. Daarvan mag men maximaal zeven maanden op de simulator hebben gevaren, met als voorwaarde dat er twee instructeurs zijn per acht studenten.

De begeleidende stage tijdens het eerste studiejaar is een initiatie in het leven aan boord waarbij onder meer speciale aandacht wordt besteed aan veiligheidsaspecten zoals reddingsoefeningen en brandbestrijding. De voorbije jaren gebeurde deze traditionele zeedoop voor de eerstejaarsleerlingen aan boord van het logistieke steunschip, de A960 Godetia van de Belgische Marine. De Godetia ligt momenteel echter voor een grote onderhoudsbeurt afgemeerd bij het Antwerps scheepsconstructiebedrijf SKB. De modernisering van de sturing, het verwijderen van het asbest en het zandstralen en schilderen van de romp zal de Godetia tot april 2006 uit de vaart houden. De Hogere Zeevaartschool moet dus dringend op zoek naar een nieuw transportmiddel. De zaak toont volgens kapitein Blondé aan dat het ontbreken van een opleidingsschip een pijnlijke zaak is sinds de Mercator in 1961 uit dienst werd genomen.

Vermits ons maritiem onderwijs als enige in Europa in de lift zit en er dit jaar opnieuw een recordaantal inschrijvingen werden genoteerd en rekening houdend met de voorwaarden van het IMO (International Maritime Organization) inzake de vaartijd voor studenten, zou het een goede zaak zijn dat de Hogere Zeevaartschool opnieuw over een eigen opleidingsschip kon beschikken.

Mijnheer de minister, hebt u, in overleg met de Hogere Zeevaartschool, al gezocht naar mogelijke praktische en financiële oplossingen voor dit probleem? In het verleden zijn al bijzondere kredieten

uitgetrokken om kosten te financieren die niet in de normale dotatie konden worden opgenomen. Ik verwijs dan naar de zeer gesofisticeerde simulator die in 1997 is aangekocht. Veel studenten zouden graag vernemen of u initiatieven neemt om een opleidingsschip aan te schaffen. Of neemt u een dergelijke aankoop niet in overweging?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk inderdaad dat de Hogere Zeevaartschool een belangrijke troef is voor ons hoger onderwijs, maar ook voor ons sociaal-economisch bestel. Bovendien plaatst het ons ook internationaal op de kaart. Dat staat buiten twijfel.

In het verleden beschikte de Hogere Zeevaartschool over een eigen opleidingsschip, de Commandant Fourcault. In 1990 kostte dat schip ongeveer 650.000 euro aan personeel en onderhoud. Toen de navigatie-apparatuur verouderd en de kajuiten niet meer brandveilig bleken, is beslist om met ingang van 1 januari 1992 geen gebruik meer te maken van het opleidingsschip wegens de grote kost om het in de vaart te houden. Een ruwe schatting van de noodzakelijke kosten om het schip opnieuw zeewaardig te maken, kwam in 1997 neer op ongeveer 1 miljoen euro.

Tijdens de vierde Conferentie Maritieme Opleidingen van 20 mei 2005 is opnieuw de vraag gesteld naar de haalbaarheid van de aankoop en het onderhoud van een opleidingsschip door een onderwijsinstelling zoals de Hogere Zeevaartschool. Verschillende deelnemers uit de sector wezen toen op de hoge kostprijs inzake bemanning, onderhoud en energie. Het initiatief tot aankoop en onderhoud van een opleidingsschip is inderdaad niet haalbaar.

Als minister van Onderwijs kan ik maar moeilijk verantwoorden waarom ik bijkomende uitgaven zou doen voor een sector die in vergelijking met andere opleidingen al vrij goed is gefinancierd. In deze context verwijs ik naar de gemiddelde kostprijs van een student van de Hogere Zeevaartschool. Een gemiddelde hogeschoolstudent genereert 5.541 euro aan werkingsuitkeringen en investeringsmiddelen, terwijl dat voor een student van de Hogere Zeevaartschool 12.601 euro is, dus meer dan het dubbele. Dat is begrijpelijk, maar het wordt moeilijk daar nog de kost van een schip aan toe te voegen.

Ik acht het dan ook aangeraden dat de Hogere Zeevaartschool haar contract met de Belgische Zeemacht voortzet. Een dergelijke regeling komt de Hogere Zeevaartschool en de Vlaamse overheid financieel veel voordeliger uit. Verschillende bedrijven uit de sector doen trouwens gewaardeerde inspanningen om het de studenten mogelijk te maken stage te lopen op schepen met de meest moderne uitrusting.

De heer Pieter Huybrechts: Ik betreur natuurlijk dat er geen opleidingsschip komt of kan komen, nu de koopvaardijopleidingen in Vlaanderen zo succesvol zijn en in het licht van de inspanningen die de Hogere Zeevaartschool moet leveren om te voldoen aan de Europese kwaliteitsnormen. Een van de voorwaarden is dat de jaarlijkse zeereis moet geschieden vóór april. Ik vind dat de regering een speciale inspanning zou moeten leveren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de inschakeling van ervaringsdeskundigen in het kader van de armoedebestrijding en betalingsmoeilijkheden rond schoolfacturen

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het recht op onderwijs is in ons land behoorlijk goed gewaarborgd. Toch blijft het moeilijk voor kinderen uit gezinnen die met armoede kampen. Ik denk dan onder meer aan de stijgende brandstofkosten of de nieuwe busregeling waardoor drie kinderen niet langer op twee plaatsen mogen zitten, wat de kosten voor de scholen doet stijgen. Vorig jaar kregen we cijfers van SOS Schulden op School waaruit bleek dat de ouders van 20 percent van de leerlingen moeilijkheden ondervinden om de schoolfacturen te betalen.

In de beleidsnota Onderwijs en Vorming besteedt de minister aandacht aan armoedebestrijding. Zo zouden onder meer vier ervaringsdeskundigen worden aangesteld om de kloof te overbruggen tussen scholen en mensen die in armoede leven. Uiteraard zijn die interessante initiatieven nog erg nieuw. Wellicht is het dus nog wat vroeg voor concrete resultaten en voor een evaluatie.

Ik wil daarbij toch enkele algemene bedenkingen formuleren. Volstaan vier mensen om die kloof te dichten? Het gaat om vier individuen, zonder omkadering. Misschien is het nuttig om op lokaal niveau mensen in armoede te betrekken bij de oudercomités, de brede school en de lerarenopleiding.

Op 11 mei 2005 sprak de minister uitvoerig over dit thema in Aalst. Hij gaf daarbij een hele reeks examples of good practice. Er gebeurt inderdaad heel wat constructiefs in dit verband, hoewel de problemen talrijk en complex zijn. Mijnheer de minister, kunt u de stand van zaken schetsen van de bestrijding van armoede op school? Zijn de vier ervaringsdeskundigen intussen effectief aangesteld binnen Onderwijs? Zo neen, wanneer kunnen we de aanstelling verwachten? Zo ja, wat zijn eventueel al de eerste vaststellingen over hun functioneren? Wat zal hun taak zijn, en krijgen ze een omkadering?

Wat zijn de ervaringen met de opleiding van de drie lopende opleidingsgroepen in de Centra voor Volwassenenonderwijs? Komen er bijkomende opleidingen, zoals u leek te zeggen in uw speech in Aalst? Hebt u, na vroegere maatregelen om schoolfacturen transparant en beheersbaar te maken, al signalen gekregen die erop wijzen dat met name het aantal onbetaalde facturen in scholen vermindert? Of wordt dat probleem daarentegen groter, waardoor nieuwe maatregelen zich opdringen? Hoe ver staat het in dat verband met het dossier van de kosteloosheid van het basisonderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de inschakeling van ervaringsdeskundigen in het kader van de armoedebestrijding in het onderwijs is een goed initiatief dat tot goede resultaten kan leiden. Ik ben er echter van overtuigd dat het financiële aspect erg belangrijk is. De kosteloosheid van het basisonderwijs is van fundamenteel belang, maar ook de kostprijs van het secundair onderwijs is een heikele zaak. We moeten dringend werk maken van de studietoelagen die sinds 1981 niet meer zijn aangepast. Ook in het volwassenenonderwijs moeten de financiële drempels worden weggewerkt voor mensen die nog geen diploma secundair onderwijs hebben behaald.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik ben erg blij met deze vraag,

want ze biedt me de kans om het algemene concept te schetsen en dieper in te gaan op de initiatieven die terzake al zijn genomen.

Het Vlaams Regeerakkoord besteedt terecht veel aandacht aan armoedebestrijding in het algemeen en aan de inschakeling van ervaringsdeskundigen in het bijzonder. De figuur van ervaringsdeskundige wordt gedefinieerd in het decreet armoedebestrijding van 21 maart 2004. De Vlaamse Regering heeft er zich toe verbonden om in elk beleidsdomein ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting in te zetten.

Voor het beleidsdomein onderwijs heb ik het initiatief genomen om vanaf 1 januari 2005 vier ervaringsdeskundigen tewerk te stellen. Ze zijn respectievelijk aan het werk in het netoverschrijdende project Drieklap te Leuven, in Schoolopbouwwerk in Menen, in het Buitengewoon Onderwijs Sint-Jozef in Gent en in de parochiale basisschool in Genk. In tegenstelling tot het beeld dat mevrouw Poleyn heeft, gaat het niet om centrale, in Brussel gelegen scholen: deze mensen bevinden zich op het terrein. Ik hoop dat in de toekomst ook op andere beleidsdomeinen initiatieven zullen worden genomen om ervaringsdeskundigen in te schakelen.

Er is me gevraagd hoe de inschakeling van ervaringsdeskundigen in deze organisaties verloopt. Ik wil niet vooruitlopen op de wetenschappelijke studie die hierover momenteel wordt verricht. De ervaringen van de verschillende betrokkenen worden gepeild. Begin volgend jaar zal ik over het onderzoeksrapport beschikken. Dit rapport zal ongetwijfeld een aantal inzichten opleveren waar ik bij het verder uitstippen van mijn beleid rekening mee wil houden.

Ik wil er in ieder geval nu reeds op wijzen dat het tewerkstellen van deze mensen om meerdere redenen van belang is. Tijdens de begrotingscontrole 2005 heb ik in middelen voorzien om de opleiding tot ervaringsdeskundige, die nu in het volwassenenonderwijs is verankerd, structureel te bekostigen. Dit houdt in dat de komende jaren meerdere ervaringsdeskundigen zullen uitstromen en op de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet. We zullen de expertise van deze mensen kunnen gebruiken in alle sectoren van de samenleving. De verworven kennis en inzichten van deze mensen kunnen, in combinatie met een gedegen opleiding, voor allerhande organisaties een hefboom vormen om de armoedebestrijding op een geïntegreerde manier aan te pakken. Om die reden is het belangrijk dat de arbeidsmarkt inspeelt op de

uitstroom van cursisten als ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting.

De opleiding tot ervaringsdeskundige in de armoede en de sociale uitsluiting is ontwikkeld in het kader van het decreet betreffende de armoedebestrijding van 21 maart 2004. De opleiding is bij het volwassenenonderwijs ondergebracht. Op dit ogenblik bieden drie centra voor volwassenenonderwijs de opleiding aan, namelijk een in Antwerpen, een in Hasselt en een in Kortrijk.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat mensen die in diepe armoede zijn verzeild na hun instap in de opleiding tot ervaringsdeskundige op een heel andere manier tegen mogelijke toekomstperspectieven aankijken. Ze zijn zich sterk bewust van het belang van onderwijs en arbeid als hefboomen om de eigen situatie te verbeteren. Positieve onderwijservaringen zijn van groot belang voor deze mensen.

Om de finaliteit van de opleiding en de kansen die eruit voortvloeien te vergroten, zullen we, in overleg met de ontwikkelaars, verder aan het opleidingsconcept sleutelen. We willen komen tot een maximale verankering binnen de structuren van het volwassenenonderwijs. De Dienst voor Onderwijsontwikkeling zal hierbij de nodige ondersteuning bieden. Enkele van de elementen die we nader willen bekijken, zijn de samenwerking met de basiseducatie, de ontsluiting van de opleiding in functie van andere vormen van ervaringsdeskundigheid, zoals interculturaliteit, en de doorstroming naar vervolgotrajecten.

De administratie kan me niet vertellen of de scholen met meer of minder onbetaalde facturen te kampen hebben sinds de invoering van maatregelen om de bijdrageregeling in het begin van het schooljaar te bezorgen. Dit wordt niet specifiek opgevolgd. Het aantal spontane meldingen door de scholen is in elk geval niet significant gestegen.

Op dit ogenblik onderzoekt het HIVA de kostprijs van het basisonderwijs. Dit onderzoek omvat een bevraging van de ouders en van de scholen. Tijdens de contacten met de ouders en met de scholen zal deze problematiek ongetwijfeld aan bod komen. Als uit de studie zou blijken dat hieromtrent bijkomende initiatieven moeten worden genomen, zal ik daar op dat ogenblik nader op ingaan.

De secundaire scholen worden niet systematisch bevraged. Uit de gegevens van het infopunt Leerlingen en Scholen van de administratie Secundair

Onderwijs blijkt dat de problematiek van de openstaande schoolfacturen zeker niet kleiner wordt.

In mijn beleidsnota staat dat we hierover overleg zullen organiseren met de inrichtende machten. Tijdens dit debat zullen we vragen om de bijdragen van de ouders in functie van de studierichting te differentiëren en tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De voorbereidingen van dit overleg worden momenteel getroffen.

We hebben de inrichtende machten reeds meegedeeld dat we de scholen tijdens de schooljaren 2005-2006 en 2006-2007 een bijdrage zullen toekennen van maximaal 250 euro per leerling in een studierichting die tot een zogenaamd knelpuntberoep leidt. Deze bijdrage moet het mogelijk maken de schoolfactuur voor de ouders met een evenredig bedrag te verminderen en om de opleiding in kwestie derhalve attractiever te maken. Ik ben hier eigenlijk al aan het vooruitlopen op de bedenking die mevrouw Helsen heeft gemaakt. In het secundair onderwijs zijn de pijnpunten vaak penibeler omdat de scholen met meer kansarme leerlingen net duurdere opleidingen aanbieden.

Ik wil hier nog even op de kosteloosheid van het basisonderwijs ingaan. De schooluitgaven wegen nog al te vaak zwaar door in het budget van mensen die met moeite de eindjes aan elkaar kunnen knopen. De kosteloosheid van het basisonderwijs is niet alleen een politieke prioriteit, het is tevens een door internationale verdragen en door de Grondwet gewaarborgd recht.

Het Vlaams regeerakkoord omvat een duidelijk traject voor de uitvoering van de te nemen maatregelen. In 2007 wordt de kosteloosheid in het zesde leerjaar ingevoerd. Vanaf dan dalen we af tot in het eerste jaar van het kleuteronderwijs. In het basisonderwijs moet alles wat te maken heeft met het behalen van de eindtermen en het nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor de ouders kosteloos zijn. We zullen de nodige duidelijkheid moeten creëren over de juiste inhoud van de eindtermen en van de ontwikkelingsdoelen. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven me hierover een conceptnota te bezorgen. Op dit moment is het nog te vroeg om het al over concrete maatregelen te hebben. Te gepasten tijde zal ik hierover uitvoerig met het Vlaams Parlement in debat treden.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dank de minister voor zijn uitvoerig antwoord. We zullen dit samen opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de onderwijstaal in het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Mevrouw de voorzitter, op 2 april 2003 heeft het Vlaams Parlement het Bologna-decreet goedgekeurd. Dit decreet bepaalt onder meer de taalregeling voor het universitair en het hoger onderwijs. In een bacheloropleiding mag maximaal tien percent van de vakken in het Engels of in een andere taal dan het Nederlands worden gedoceerd. In een masteropleiding mogen in beperkte mate colleges in het Engels worden gegeven. Met deze bepalingen heeft de decreetgever aangetoond dat het niet de bedoeling is het gebruik van het Nederlands in Vlaanderen uit te hollen.

In september heeft de heer Van den Bossche, voormalig minister van Onderwijs en partijgenoot van de huidige minister van Onderwijs, ervoor gepleit om de universiteiten en de hogescholen meer mogelijkheden te bieden om in het Engels te doceren.

De meningen zijn verdeeld. De heer Oosterlinck, gewezen rector van de KULeuven, heeft voor een verdere versoepeling van de bestaande regeling gepleit. De heer Van Loon, rector van de UA, vindt dat het decreet van 2 april 2003 volstaat om het Nederlands en de andere talen hun plaats in het onderwijs te geven.

Ook de studenten houden zich hiermee bezig. In het begin van het academiejaar heeft het KVHV actie gevoerd tegen de verengelsing van het onderwijs. Volgens het KVHV heeft deze verengelsing een negatieve invloed op de kwaliteit van het academisch onderwijs. Bovendien hebben Vlamingen het recht om in de eigen taal een voortgezette opleiding te volgen.

Op internationale conferenties en in buitenlandse laboratoria behoren onze afgestudeerden tot de mensen die zich het best in het Engels kunnen uitdrukken en die het best in het Engels kunnen publiceren. Ze beheersen het Engels beter dan de andere mensen die het Engels niet als moedertaal hebben.

We kunnen hieruit afleiden dat het momenteel niet slecht gesteld is met het Engels in ons hoger onderwijs. Indien we aan dit wankel evenwicht prutsen, zouden we de kennis van het Engels van onze afgestudeerden nog een klein beetje kunnen verbeteren. Dit zou echter ten koste van het Nederlands gaan.

Vier praktische overwegingen zouden ons moeten wijzen op het belang van voldoende zorg voor onze moedertaal. We mogen de moeilijkheidsgraad van een heleboel opleidingen niet onderschatten. Een overschakeling op het Engels zou die moeilijkheidsgraad nog verhogen.

We moeten rekening houden met een recent gepubliceerde studie van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW). Volgens de KNAW leidt het doceren in het Engels in het hoger onderwijs tot een kwaliteitsvermindering die tot dertig percent kan bedragen. Die daling is, jammer genoeg, vooral te wijten aan de gebrekkige kennis van het Engels van een aantal docenten.

Het grootste deel van onze afgestudeerden gaat nog steeds in het Nederlandstalig taalgebied aan het werk. Ze hebben het Nederlands meer nodig dan het Engels. Zoals het KVHV terecht heeft aangehaald, mogen we niet vergeten dat studenten het universeel recht hebben om een basisopleiding in de eigen taal te krijgen. Indien nodig, moeten we bijkomende cursussen Engels invoeren. We zijn daar zeker niet tegen, maar we mogen de vakcolleges evenwel niet blindelings van het Nederlands naar het Engels omschakelen.

We moeten trouwens realistisch blijven: Engels zal nooit onze moedertaal zijn. We zullen het nooit halen van native speakers. In internationale samenwerkingsverbanden moeten we niet trachten perfect Engels te spreken. Op dat vlak zullen we altijd de tweede plaats behouden. We moeten scoren met onze meertaligheid en met de kwaliteit van onze vakken.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de studie van de KNAW? Beschikken we in Vlaanderen over een soortgelijk onderzoek? Zo neen, mogen we

de conclusies van de KNAW op de Vlaamse situatie projecteren? In de pers is tegelijkertijd warm en koud geblazen. We hebben verschillende signalen gehoord. Blijft u bij het standpunt dat de bestaande regeling voldoende ruimte biedt voor het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs? Over welke criteria en mechanismen kunt u beschikken of zou u graag kunnen beschikken om de verhouding tussen het gebruik van het Engels en van andere talen en de kwaliteit van het hoger onderwijs te quoteren en op te volgen?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, tijdens de vorige legislatuur hebben we uitgebreid gedebatteerd over dit onderwerp. Hierbij hebben we terecht veel aandacht gevraagd voor het behoud van het Nederlands als onderwijs- en onderzoekstaal in het hoger onderwijs.

Zoals mevrouw Morel al heeft vermeld, biedt de huidige regeling al wat ruimte. Uit een onderzoek blijkt dat vijftig percent van de master-opleidingen in Nederland in een andere taal, voornamelijk het Engels, wordt aangeboden. In Vlaanderen gaat het om vijftien percent. De manama-opleidingen zijn hierbij niet eens in rekening gebracht. Er is dus geen reden tot paniek.

Op masterniveau kunnen instellingen een opleiding in een andere taal aanbieden indien binnen dezelfde instelling een equivalent wordt aangeboden volgens de bepalingen van het decreet. Dit equivalent moet niet volledig in het Nederlands worden gegeven. Een gedeelte van de opleiding mag in een andere taal worden gedoceerd. De EHSAL heeft op dit vlak al initiatieven genomen.

Er voltrekken zich op het terrein een aantal evoluties. Naar aanleiding van de discussie over een eventuele verlenging van de studieduur voor bepaalde wetenschappelijke opleidingen zien we op bepaalde plaatsen opsplitsingen. De opleiding geografie is hiervan een goed voorbeeld. Hoewel dit jarenlang niet mogelijk was, ontstaan er nu samenwerkingsverbanden tussen verschillende instellingen. We streven naar optimalisatie. Over rationalisatie wil ik het hier niet hebben. Het nieuwe financieringssysteem zal de instellingen bepaalde incentives geven.

De idee van de Universiteit Vlaanderen zit in ons achterhoofd. Dit betekent helemaal niet dat we instellingen moeten verbieden om samen een oplei-

ding aan te bieden. De vraag is of die opleiding aan een instelling volledig in een andere taal mag worden aangeboden. In dat geval zou in een andere instelling een na accreditatie evenwaardig bevonden equivalent moeten worden aangeboden. De accreditatie moet de kwalitatieve minimumstandaard garanderen. Ik heb het hier over een gewone masteropleiding. Examens in het Nederlands moeten voor die studenten mogelijk zijn. Indien de opleiding en de examens in de opleiding aan een andere instelling evenwaardige equivalenten vormen, moet dat tot de mogelijkheden behoren. Tenslotte vormt de taal in dat geval het enige verschilpunt.

In de praktijk is er natuurlijk een groot verschil tussen het gebruik van een andere taal in een opleiding in de exacte wetenschappen, waar ondertussen geen enkel Nederlandstalig handboek meer wordt gebruikt, en in een opleiding in de hedendaagse geschiedenis aan de Universiteit Gent, waar vanzelfsprekend nog steeds het Nederlands wordt gebruikt.

We hebben het hier al eerder gehad over het door de rector van de Universiteit Gent uitgewerkte financieringssysteem voor het wetenschappelijk onderzoek. We moeten de universiteiten die interne mogelijkheden bieden. Het gaat hier tenslotte om evenwaardig wetenschappelijk onderzoek. Ik wil alleen aantonen welke verschillen in taalgebruik er zijn tussen de verschillende opleidingen.

De bemerking van mevrouw Morel over de native speakers klopt. Ik herinner me in dit verband een bezoek aan de Europese Commissie. De tolken ginds zijn trouwens recent in de actualiteit geweest. Het grote probleem is dat iedereen meent geen vertaling nodig te hebben. Blijkbaar wil iedereen de zaken onderling in slecht Engels regelen.

Ik heb de desiderata van de EHSAL gezien. De docenten van de EHSAL zijn geen native speakers. Indien dat zou moeten, zou geen enkele Vlaamse docent in een andere taal kunnen doceren. We zouden dan namelijk a priori stellen dat hij zijn vakkenis onvoldoende kan overbrengen. De EHSAL biedt volledig in het Engels gedoeerde opleidingen aan, maar de docenten zijn geen native speakers. Ze moeten aan een aantal minimale criteria voldoen om in het Engels te mogen doceren. Buitenlandse ervaring is een van die criteria. De EHSAL gaat ervan uit op die manier voor voldoende kennis van het Engels te kunnen zorgen. Het lijkt me moeilijk alleen native speakers toe te laten.

We streven naar een meer verregaande mobiliteit van docenten en van studenten. Dan gaat het niet alleen om Vlamingen die naar elders vertrekken, maar ook om mensen van elders die men wil aantrekken. Het beperken van het aanbod tot Nederlandstalige opleidingen zou een rem kunnen zetten op die mobiliteit.

Indien we de huidige mogelijkheden binnen de instellingen willen verruimen, zal ik hier zeker op terugkomen. Door evenwaardige opleidingen binnen samenwerkingsverbanden toe te laten, zouden we de instellingen wat ruimte kunnen bieden zonder de deur volledig open te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me grotendeels aan bij de woorden van de heer Van Baelen. We moeten nagaan of we het probleem niet kunnen opvangen door de verplichting te schrappen om binnen dezelfde instelling een equivalent in het Nederlands aan te bieden. Deze mogelijkheid verdient onze verdere aandacht.

Ik wil hier nog een ander punt naar voren brengen. Ik veronderstel dat iedereen het erover eens is dat meertaligheid een cruciaal aandachtspunt vormt. We moeten de meertaligheid van studenten maximaal stimuleren. Een van de interessantste instrumenten om dat doel te bereiken, namelijk de studentenuitwisselingen in het secundair en het hoger onderwijs, wordt in Vlaanderen sterk onderbenut. Inzake deze uitwisselingen liggen we achter op de meeste andere landen.

Ik kan hiervoor meerdere redenen bedenken. Misschien vinden bepaalde buitenlandse instellingen het niet zo interessant om studenten naar Vlaanderen te sturen en nemen ze om die reden minder Vlaamse studenten op. Het heeft allicht meer met een culturele ingesteldheid te maken. De Vlaamse studenten zijn behoorlijk honkvast. Velen zetten de stap niet om een tijdje in het buitenland te gaan studeren. Dit is nochtans een van de meest interessante manieren om de eigen talenkennis te verdiepen door contacten met native speakers,.

Dit betekent niet dat we basisopleidingen in een andere taal moeten aanbieden. Het stimuleren van de talenkennis is voor mij cruciaal. Het gaat er niet om bijkomende opleidingen in het Engels aan te bieden, zelfs als de onderzoekstaal in een bepaald vakgebied het Engels is. We moeten de meertaligheid op een of andere manier stimuleren.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, ik zou me willen aansluiten bij de heer Van Baelen. Tijdens de vorige legislatuur hebben we een lang en moeilijk debat gevoerd over het gebruik van vreemde talen in het hoger onderwijs. In het Bologna-decreet hebben we een goed evenwicht gevonden. De doelstelling, met name het bewaren van het Nederlands als onderwijs- en wetenschapstaal, is overeind gebleven. Tegelijkertijd hebben we de instellingen voldoende ruimte geboden om in hun onderwijs en in hun onderzoek een andere taal te gebruiken.

Het hoger onderwijs is voortdurend in evolutie, ook de structuren en de samenwerking. Er is een gedeeltelijke rationalisering doorgevoerd. De Bologna-doelstellingen van 2003 over taalgebruik moeten overeind blijven, maar misschien kunnen we ze wel anders benaderen en invullen als we meer rationalisering en samenwerking krijgen tussen de verschillende onderwijsinstellingen. We moeten de huidige stringente regel over het parallelle aanbod van masteropleidingen in eenzelfde instelling – zonder de doelstelling van Nederlands als onderwijs- en wetenschapstaal – overeind houden.

Mevrouw Berckx, het gebruik van het Engels of een andere vreemde taal in de masteropleidingen is niet alleen ingegeven door het streven naar meertaligheid bij de studenten. Het heeft veeleer te maken met de kwaliteit van de opleiding, met het opleidingsaanbod en de internationalisering.

Ik ben het wel met u eens dat de internationale uitwisseling op bepaalde domeinen ondermaats is. Het verrast me dat dit zo faculteitsgebonden is. Ik vraag me af hoe dat komt. Misschien bestaan er studies over. Aan de Universiteit van Antwerpen is er een enorm verschil tussen de TEW'ers en de handelsingenieurs. Van de handelsingenieurs schrijft bijna zestig percent zich in voor een Erasmusproject, maar bij de TEW'ers ligt dat cijfer veel lager. Ze behoren dan nog tot dezelfde faculteit. Het zijn dan nog allebei economische richtingen. Ik begrijp dat dus niet. Wat is de oorzaak daarvan? Het heeft zeker niet te maken met de sociale afkomst van de student. Er moeten andere facetten van het beleid of van de cultuur van de faculteit meespelen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Dit is een interessante gedachtewisseling. Een tweede thema komt

zelfs aan de orde: uitwisseling. Ik heb daar geen gegevens over. Misschien moet het departement dit eens onderzoeken en nagaan welke factoren samenhangen met een hoge of lage participatie van studenten aan Erasmus.

Mevrouw Morel, ik ben inderdaad op de hoogte van de studie van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Het rapport 'Nederlands, tenzij... Tweetaligheid in de geestes-, gedrags- en maatschappijwetenschappen' gaat vooral over het gebruik van het Nederlands, het Engels en andere vreemde talen als wetenschapstaal in de vermelde wetenschapsdomeinen. Het verwijst in feite maar zijdelings en zeer kort, op bladzijde 13, naar een onderzoek naar de kwaliteit van het Engels als onderwijstaal. Dat onderzoek werd verricht in de ingenieurswetenschappen en stelt dat de combinatie van een beperkte Engelse taalbeheersing bij de docenten en een minder goede kennis van het Engels bij de studenten tot een kwaliteitsverlies van telkens 15 percent zou leiden. De passage in de KNAW-studie lijkt mij echter veel te beperkt om daar harde en algemene conclusies uit te kunnen trekken. Voor zover ik weet, is er in Vlaanderen geen gelijkaardige studie uitgevoerd. Ik kan daar niet veel uit concluderen, eerlijk gezegd.

Zoals recent nog aangegeven, ben ik niet van plan om de bestaande regeling te veranderen.

Het Structuurdecreet bepaalt in artikel 91, paragraaf 6, dat de universiteiten en hogescholen in een afzonderlijk rapport verantwoording moeten afleggen over het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands en over het taalbeleid dat ze voeren. De eerste rapporten moeten drie maanden na het einde van het vorige academiejaar, dus op het einde van dit kalenderjaar, worden overgemaakt. De inhoud van dit jaarlijkse rapport van de instellingen is in een besluit van de Vlaamse Regering vastgelegd. Het rapport moet minimaal volgende gegevens bevatten: een overzicht van de doelstellingen en resultaten van het taalbeleid, een aantal specifieke kwantitatieve gegevens, een staving van het toepassen van de decreetale voorschriften voor de anderstalige opleidingen en opleidingsonderdelen, de gedragscode en de evaluatie van de studenten over de toepassing van deze gedragscode en een overzicht van de kennistoetsen andere taal of Nederlands.

Om er zeker van te zijn dat alle universiteiten en hogescholen zo'n rapport opstellen, zal de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek de instellingen binnenkort aanschrijven en hen herinneren aan de verplichting tot jaarlijkse rappor-

tering. De administratie zal een grondige analyse maken van deze rapporten. Van zodra die beschikbaar zijn, zal ik u die laten bezorgen samen met de verslagen.

De voorzitter: Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Het zou inderdaad interessant zijn die verslagen en rapporten te kunnen inkijken.

Mijnheer Van Baelen, u pleit voor rationalisering, en u vindt het niet nodig dat een instelling zowel het Nederlands als het Engels hanteert. Volgens mij zitten we dan met een probleem van locatie.

De heer Gilbert Van Baelen: Vlaanderen is een zakdoek groot.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Dat klopt, maar er is bijvoorbeeld gesproken over een associatie van de KU Leuven met de KULAK. Die verplaatsing is toch niet evident. We moeten rekening houden met de praktische kant van de zaken.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Men zou ook over de associaties heen kunnen samenwerken.

De heer Gilbert Van Baelen: Oh, maar dat hoor ik graag uit uw mond!

Mevrouw Marie-Rose Morel: Vlaanderen is misschien maar een zakdoek groot, maar we moeten de praktische kant van een rationalisering toch eens goed bestuderen. Ik heb daar mijn twijfels bij.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
